

Хмельницький національний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан
гуманітарно-педагогічного факультету
Л.Л. Станіславова

„30” вересня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Спортивні ігри та методика їх викладання. Футбол

Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	017 фізична культура і спорт
Рівень вищої освіти	Перший бакалаврський
Освітньо-професійна програма	Фізична культура і спорт
Обсяг дисципліни	5 кредитів ЄКТС,
Шифр дисципліни	ОП. 08
Мова навчання	Українська
Статус дисципліни:	Обов'язкова (цикл професійної підготовки)
Факультет:	Гуманітарно-педагогічний
Кафедра:	Теорії і методики фізичного виховання і спорту

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни		Кількість годин					Курсовий проєкт	Курсова робота	Вид семестрового контролю	
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Самостійна робота, в т.ч. ІРС			Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття					
Денна	2	3	2	60	34	17		17	26			+	

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми та стандарту вищої освіти зі спеціальності «Фізична культура і спорт» першого бакалаврського рівня.

Програма складена ст.викл. Мозолюк О.В.

Схвалено на засіданні кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту

Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

Зав. кафедрою теорії і методики фізичного виховання і спорту Солтик О.О.

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради факультету Станіславова Л.Л.

Хмельницький 2019

2. Пояснювальна записка

Дисципліна «Спортивні ігри та методика їх викладання. Футбол» є однією із фахових дисциплін і займає провідне місце у підготовці фахівців освітнього рівня «Бакалавр» за спеціальністю 017 «Фізична культура спорт». Окрім того, її вивчення у процесі професійної підготовки фахівців має важливе соціальне, педагогічне значення.

Пререквізити – «Вступ до спеціальності»; «Спортивні ігри (волейбол)».

Кореквізити – «Теорія і методика з обраного виду спорту (за видами спорту)»; «Спортивні споруди і обладнання»; «Практика за профілем майбутньої професії».

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

Програмні компетентності: здатність працювати в команді; здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях.

Програмні результати навчання: Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування. Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами. Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань.

Мета дисципліни: формування професійних знань, вмінь та навичок, що мають забезпечити теоретичну та практичну підготовку бакалаврів спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Предмет дисципліни: особистість фахівця, мотиваційна сфера, професійно-важливі якості і вміння

Завдання дисципліни:

1. Сформувати цілісне уявлення про професійне становлення фахівця.
2. Ознайомити з основними складовими професійної майстерності.
3. Надати знання про зародження та розвиток футболу як виду спорту та його місце у системі спорту.
4. Навчити організовувати та проводити змагання з гандболу.
5. Навчити демонструвати основні елементи техніко-тактичної підготовленості в футболі.

Результати навчання Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: вміло використовувати понятійний апарат з фаху; демонструвати виконання основних елементів техніко-тактичних дій різновидів спортивних ігор; брати участь у тренувальній та змагальній діяльності з різних видів спортивних ігор; характеризувати різновиди класифікацій спортивних ігор, назвати структуру змагальної діяльності в спортивних іграх; описати основні положення організації та проведення змагань у спортивних іграх, історичні аспекти зародження та розвитку

різновидів спортивних ігор; пояснити основні правила з різновидів спортивних ігор

Зміст навчальної дисципліни: Історія і сучасний стан розвитку футболу. Основи техніко-тактичної підготовки гравців з футболу. Правила гри та особливості роботи суддів з футболу. Засоби футболу у професійно-прикладній фізичній культурі.

3. Структура і зміст робочої програми навчальної дисципліни

3.1. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на		
	лекції	практичні заняття	самостійну роботу
Тема 1 – Історія і сучасний стан розвитку футболу.	3	2	6
Тема 2 – Основи технічної-підготовки футболістів.	4	4	4
Тема 3 – Основи тактичної підготовки футболістів.	4	4	6
Тема 4 – Правила гри Особливості роботи суддів у футболі.	4	4	4
Тема 5 – Засоби футболу у професійно-прикладній фізичній культурі.	2	3	6
Разом за 6 семестр	17	17	26

3.2. Програма навчальної дисципліни

3.2.1. Зміст лекційного курсу

№	Перелік тем лекцій, їх анотацій	Кількість годин
1	Тема 1 – Історія зародження та етапи розвитку футболу у світі. Досягнення українських спортсменів у складі збірної команди СРСР. Стан і перспективи розвитку сучасного футболу Етапи розвитку футболу в Україні. Виступи українських спортсменів на сучасній міжнародній футбольній арені. Література: [9,17-19]	3
2	Тема 2 – Основи технічної підготовки футболістів. Сучасні вимоги до технічної майстерності футболістів. Система підбору методів навчання та удосконалення техніки нападу, захисту, індивідуальних групових і командних технічних дій футболістів. Особливості технічних дій футбольного воротаря. Література: [9,17-19]	4
3	Тема 3 – Основи тактичної підготовки футболістів. Сучасні вимоги до тактичної майстерності футболістів. Система підбору методів навчання та удосконалення тактики нападу, захисту, індивідуальних групових і командних тактичних дій футболістів. Особливості тактичних дій	4

	футбольного воротаря. Література: [9,17-19]	
4	Тема 4 – Особливості роботи суддів у футболі. Основні правила гри у футбол. Робота бригади суддів. Жестикуляція. Майданчик, м'яч, спортивна форма. Особливості організації та проведення змагань з футболу. Література: [9,17-19]	4
5	Тема 5 – Вплив засобів футболу на розвиток професійно важливих фізичних якостей фахівців здоров'я людини. Література: [9,17-19]	2
Разом за 3 семестр		17

3.2.2 Зміст практичних занять

№	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Історичні аспекти розвитку гри у світі. Досягнення українських спортсменів у складі збірної команди СРСР. Стан і перспективи розвитку футболу. Етапи розвитку футболу в Україні. Виступи українських спортсменів на сучасній міжнародній арені. Сучасні різновиди футболу Література: [9,17-19]	2
2	Навчання стійки, переміщень футболіста. Розвиток швидкості бігу, стрибкова підготовка, швидкісно-силових якостей, гнучкості. Навчання різновидів передач м'яча, різновидів фінтів. Удосконалення вивчених прийомів. Ознайомлення гри воротаря у футболі. Розвиток швидкісно-силових якостей, сили та точності удару. Навчання різновидів удару м'яча у футболі. Рухлива гра. Правила гри. Література: [9,17-19]	4
3	Удосконалення вивчених прийомів. Навчання індивідуальним, груповим і командним тактичним елементам ведення гри у нападі і захисті. Навчання ігрової взаємодії усіх ігрових амплуа у футболі. Розвиток швидкості переміщень, спритності. Правила гри. Навчальні одно- та двосторонні ігри. Моделювання змагальної діяльності. Література: [9,17-19]	4
4	Еволюція правил гри у футбол за його різновидами (історичні зміни у розмірах майданчика для гри у футбол, розміри і вага м'яча, форма гравців, час гри та ін). Педагогічне спостереження за грою із подальшим аналізом техніко-тактичних дій гравців у футбол. [9,17-19]	4
5	Вивчення і удосконалення засобів футболу, які впливають на розвиток професійно важливих якостей фахівців здоров'я людини. [9,17-19]	3
Разом за 6 семестр		17

3.2.3 Зміст самостійної роботи

Самостійна робота студентів полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до виконання і захисту практичних робіт, вивченню нового теоретичного матеріалу, тестування з теоретичного матеріалу, підготовки до здачі іспиту.

№	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу №1, відповідних літературних джерел, підготовка до здачі першої контрольної роботи [9,17-19].	6
2	Опрацювання лекційного матеріалу №2, відповідних літературних джерел, підготовка до здачі першого контрольної роботи [9,17-19].	4
3	Опрацювання лекційного матеріалу №3, відповідних літературних джерел. Здача першої контрольної роботи. Підготовка до здачі другої контрольної роботи [9,17-19].	6
4	Опрацювання лекційного матеріалу №4, відповідних літературних джерел, підготовка до здачі другої контрольної роботи [9,17-19].	4
5	Опрацювання лекційного матеріалу №5, відповідних літературних джерел, підготовка до здачі другої контрольної роботи та підсумкової контрольної роботи [9,17-19].	6
Разом за 3 семестр		26

4. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій викладання, зокрема: словесні (розповідь, бесіда, пояснення); практичні (дискусії, навчальні ігри, змагання, тренувальні, вправи); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ слайдів, відеоматеріалів), самостійна робота (робота з літературними джерелами, використання систем MOODLE).

Навчальна робота проводиться у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи. На лекціях подається основний програмний матеріал, який становить основу підготовки майбутнього спеціаліста. Даються головні відомості та рекомендації щодо виконання практичних завдань.

На практичних заняттях поглиблюються знання з основних питань, висвітлених на лекціях, і перевіряються знання студентів, отриманих на лекціях та в процесі самостійної роботи студента.

Самостійна робота студентів складається: закріплення пройденого матеріалу, з опрацювання рекомендованої літератури, виконання додаткових розрахункових завдань.

5. Методи контролю.

Оцінювання академічних досягнень студента здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень усне опитування, письмове опитування (тестування), самоконтроль.

Форми оцінювання: усне опитування, письмове опитування; тестування спеціальної та загальної підготовленості; самоконтроль; складання план-конспекту з футболу.

Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості.

Оцінка, яка виставляється за виконання практичної роботи, складається з таких елементів: усне опитування студентів перед допуском до виконання практичної роботи; знання теоретичного матеріалу з теми; своєчасний захист практичної роботи. Термін захисту практичної роботи вважається своєчасним, якщо студент захистив її на наступному після виконання роботи занятті.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється тестуванням.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними інструментами. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві похибки.
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом і фаховою термінологією, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три несуттєві помилки.
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.

Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.
--------------	--

У 3 семестрі поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять. Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять проходять у вигляді поточного. Під час контролю визначається рівень засвоєння теоретичного матеріалу дисципліни. Оцінку відмінно за практичну роботу студенти отримують за виконання усі передбачені навчальною програмою навчальні завдання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання стану оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками з дисципліни «Спортивні ігри та методика їх викладання. Футбол», і проходить у вигляді заліку. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів робіт згідно із структурою залікових кредитів.

Аудиторна робота – лекції, практичні заняття та контрольні заходи						
ОПВ1	ОПВ2	ОПВ3	ОПВ 4	ПК1	ПК2	ПКР
0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2

Контрольні вправи	бали									
	2		3		4			5		
1. Жонглювання м'ячем (кількість разів).	5	6	7	8	9	10	11	12	13	15
2. Біг 30 м із м'ячем (сек.).	5,7	5,6	5,5	5,4	5,3	5,2	5,1	5,0	4,9	4,8
3. Обведення стояків з передачею м'яча.	9,3	9,2	9,1	9,0	8,9	8,8	8,7	8,6	8,5	8,4
4. Удари на точність (кількість очок).	40	38	36	34	32	30	28	26	22	18
5. Удари на відстань (м).	60	62	66	70	74	78	82	86	90	94
6. Удари по воротах (кількість ударів).	-	1	-	2	-	3	-	4	5	6

Кожний вид роботи оцінюється за чотирибальною системою

Питання для контрольної роботи № 1 (КР1)

1. Хто є родоначальником гри у футбол?
2. В якому році була утворена Англійська футбольна асоціація?
3. З якого року започатковано міжнародні зустрічі з футболу?
4. Коли і за чією ініціативою була створена Міжнародна федерація футбольних асоціацій (ФІФА)?
5. Що являє собою поняття «Техніка футболу»?
6. Як Ви розумієте поняття «Технічні прийоми»?
7. Що таке класифікація техніки футболу?
8. Яку групу прийомів містить у собі техніка пересування? Дайте характеристику.
9. Дайте характеристику підрозділів технік польового гравця?
10. Що є основним засобом ведення гри?

11. Назвіть основні фази рухів, які є загальними для багатьох способів ударів по м'ячу ногою.
12. Коли в основному застосовуються удари внутрішньою стороною стопи та внутрішньою частиною підйому?
13. Перерахуйте типові помилки при виконанні вправ для навчання удару середньою частиною підйому.
14. Вкажіть типові помилки при ударах головою.
15. Вкажіть типові помилки при виконанні вправ для навчання зупинкам грудьми.
16. Класифікація фінтів із м'ячем. Характеристика.
17. Класифікація відбирання м'яча. Характеристика.
18. Класифікація технічних прийомів воротаря. Характеристика.

Питання для контрольної роботи № 2 (КР2)

1. У яких командних діях реалізується тактика гри у футбол?
2. Основні вимоги захисників до гри в захисті.
3. Основні дії гравців середньої лінії в нападі.
4. Основні дії нападників в атаці.
5. Що відноситься до тактики нападу?
6. Що таке індивідуальна тактика нападу?
7. Дайте характеристику групової тактики?
8. Що являє собою командна тактика нападу?
9. Що передбачає гра в захисті?
10. Індивідуальна тактика захисту.
11. Груповая тактика захисту.
12. Командна тактика захисту.
13. На які види захисту підрозділяються командні дії в обороні?
14. Які основні завдання потрібно вирішити для всебічного навчання футболу?
15. Назвіть форми і види організації навчання футболу.
16. Назвіть основні методи навчання футболу.
17. Структура навчання футболу.
18. Коли футбольний суддя повинен зупиняти гру за порушення правила положення "поза грою"?
19. Вкажіть розміри футбольного поля згідно правил змагань
20. Чи порушив футболіст правила якщо вибив м'яч ногою з рук у воротаря?
21. Вкажіть розміри футбольних воріт
22. Якої форми має бути футбольне поле?
23. Яка ширина ліній на футбольному полі?
24. Яка окружність футбольного м'яча?
25. Якщо кількість гравців-футболістів 9 чоловік, чи має право розпочати гру суддя
26. Яка тривалість гри (дорослих) футболістів?
27. Хто розігрує спірний м'яч у футболі?
28. Чи зараховується у футболі м'яч забитий безпосередньо з початкового удару?
29. Чи зараховується у футболі м'яч забитий безпосередньо з вільного удару?
30. Кому належить ініціатива введення 11-метрового удару у футболі?
31. Які розміри футбольного поля для міжнародних зустрічей (матчів)?
32. Яка вага футбольного м'яча?
33. Яка кількість гравців однієї команди бере участь у грі футбол?
34. Яка тривалість перерви між футбольними таймами?
35. Коли м'яч вважається забитим у ворота?
36. Чи зараховується у футболі м'яч забитий безпосередньо з кутового удару?

Питання для підсумкової контрольної роботи (ПКР)

1. Хто є родоначальником гри у футбол?
2. В якому році була утворена Англійська футбольна асоціація?
3. З якого року започатковано міжнародні зустрічі з футболу?
4. Коли і за чією ініціативою була створена Міжнародна федерація футбольних асоціацій (ФІФА)?
5. Що являє собою поняття «Техніка футболу»?
6. Як Ви розумієте поняття «Технічні прийоми»?
7. Що таке класифікація техніки футболу?
8. Яку групу прийомів містить у собі техніка пересування? Дайте характеристику.
9. Дайте характеристику підрозділів технік польового гравця?
10. Що є основним засобом ведення гри?
11. Назвіть основні фази рухів, які є загальними для багатьох способів ударів по м'ячу ногою.
12. Коли в основному застосовуються удари внутрішньою стороною стопи та внутрішньою частиною підйому?
13. Перерахуйте типові помилки при виконанні вправ для навчання удару середньою частиною підйому.
14. Вкажіть типові помилки при ударах головою.
15. Вкажіть типові помилки при виконанні вправ для навчання зупинкам грудьми.
16. Класифікація фінтів із м'ячем. Характеристика.
17. Класифікація відбирання м'яча. Характеристика.
18. Класифікація технічних прийомів воротаря. Характеристика.
19. У яких командних діях реалізується тактика гри у футбол?
20. Основні вимоги захисників до гри в захисті.
21. Основні дії гравців середньої лінії в нападі.
22. Основні дії нападників в атаці.
23. Що відноситься до тактики нападу?
24. Що таке індивідуальна тактика нападу?
25. Дайте характеристику групової тактики?
26. Що являє собою командна тактика нападу?
27. Що передбачає гра в захисті?
28. Індивідуальна тактика захисту.
29. Груповая тактика захисту.
30. Командна тактика захисту.
31. На які види захисту підрозділяються командні дії в обороні?
32. Які основні завдання потрібно вирішити для всебічного навчання футболу?
33. Назвіть форми і види організації навчання футболу.
34. Назвіть основні методи навчання футболу.
35. Структура навчання футболу.
36. Коли футбольний суддя повинен зупинити гру за порушення правила положення «поза грою»?
37. Вкажіть розміри футбольного поля згідно правил змагань
38. Чи порушив футболіст правила якщо вибив м'яч ногою з рук у воротаря?
39. Вкажіть розміри футбольних воріт

40. Якої форми має бути футбольне поле?
41. Яка ширина ліній на футбольному полі?
42. Яка окружність футбольного м'яча?
43. Якщо кількість гравців-футболістів 9 чоловік, чи має право розпочати гру суддя?
44. Яка тривалість гри (дорослих) футболістів?
45. Хто розіграє спірний м'яч у футболі?
46. Чи зараховується у футболі м'яч забитий безпосередньо з початкового удару?
47. Чи зараховується у футболі м'яч забитий безпосередньо з вільного удару?
48. Кому належить ініціатива введення 11-метрового удару у футболі?
49. Які розміри футбольного поля для міжнародних зустрічей (матчів)?
50. Яка вага футбольного м'яча?
51. Яка кількість гравців однієї команди бере участь у грі футболу?
52. Яка тривалість перерви між футбольними таймами?
53. Коли м'яч вважається забитим у ворота?
54. Чи зараховується у футболі м'яч забитий безпосередньо з кутового удару?

Основна література

1. Костюкевич В. М. Організація і проведення змагань із спортивних ігор. – Вінниця: ДОВ «Вінниця», ВДПУ, 2001. – 216 с.
2. Попов А.В. Спортивные игры в коллективе физкультуры / А.В.Попов, в.Е.Хапко.– К.:Здоровья, 1989.– 136с.
3. Соломонко В.В. Лисенчук Г.А., Футбол: Підручник/ Г.А.Соломонко В.В. Лисенчук, О.В.Соломонко.– К.:Олімпійська література, 1997.– 286с
4. Спортивные игры и методика преподавания: Учебник.– М.:Физкультура и спорт, 1986.– 320с.
5. Оздоровча і спортивна робота з неповносправними: Збірник наукових статей з проблем фізичного виховання і спорту та фізичної реабілітації неповносправних. – Львів: «Ахіл», 2003, - Вип.1. – 166с.

Додаткова література

1. Конспекти лекцій.
2. Дворкин Л., Стандарты ИСО серии 9000 в европейском футболе//Стандарты и качество.-М.-2004.-№11.– С. 64 - 66.